

статии на проф. Христо Вакарелски, проф. Кирил Василев, на Георги Клисаров и д-р Маньо Стоянов се засягат неговите приноси, свързани със заниманията му в областта на историята, етнографията и стенографията. Изследователи и историци като Анастас и Никола Примовски, Андрей Печилков и Марко Марков проучват фолклорното, езиковедско и педагогическото му наследство.

Принос в проучването на живота и делото на Христо Попконстантинов е книгата на д-р Георги Ташев „Село Петково“ (София, 1966) и монографията на Ангелина Алюшева „Христо Попконстантинов. Живот. Дела. Пример.“ (Смолян, 2001).

В настоящето научно съобщение въз основа на документални материали се разкрива и анализира богатото публицистично наследство на Христо Попконстантинов, което е своеобразна изворова база за регионалната и националната ни история. Също така се проследяват неговите многообразни книжовни и научни връзки със световно известни учени, с видни възрожденски и следосвобожденски обществени дейци и писатели, които го правят съпричастен към общата кауза за изграждането на българската национална култура и наука. За целта са използвани документи от личния фонд на Христо Попконстантинов, съхранявани в Териториална дирекция „ДА - Смолян“, периодични издания, вестници, списания, които за първи път се въвеждат в научно обръщение².

Семейната и обществена среда, в която се ражда и живее Христо Попконстантинов, благоприятстват за неговото оформяне като народоук изследовател и прогресивен общественик. Роден в с. Петково (Смолянска област) на 24 декември 1854 г. Син е на известния възрожденски учител и свещеник Константин Манолов. Началното си образование получава в родното си село, а след това продължава в Устово при известния учител Марко Савов. Връща се в Петково и едва петнадесгодишен започва да учителства, а по-късно продължава и в училището в с. Лясково³. През 1880 г. завършва с отличие стенографски курс при проф. Антон Безеншек и е един от първите стенографи на Народното събрание. На службата началник на Стенографско бюро остава до края на живота си - 1899 г.

Наред със служебните си задължения, активните участия в международни стенографски конгреси, Попконстантинов работи усилено и като книжовник - издирва, събира и записва исторически, етнографски и статистически данни за много родопски и други български селища. Събраният материал публикува във вестници, списания и сборници. Редактор е на сп. „Здравец“ и на „Стенографски вестник“.

Първият негов труд е „Спомени за страшната пролет в Ахъчелеби през 1876 година“ (Пловдив, 1884). Той е и първият животописец на легендарния Петко вой-